

קרוב השם

הרחבת הדעת והתעלות רוחנית

● עפ"י תורת הצדיקים ●

שיעורי בית המדרש 'קרוב השם'
שנמסרו מפי המשפיע הרה"ח ר' דוד גבירצמן שליט"א

תוכן העניינים

בדיבור אחד

\\ אחד מני אלף

השבוע מתחילים ספר חדש, ספר ויקרא.

הפרשה מתחילה בקריאה אלוקית הבוקעת מתוך אהל מועד.

המשכן נבנה לאחר חטא העגל וכתיקון לאותו החטא. בחטא הזה איבדנו הרבה מאוד דברים, ואחרי שמאבדים דברים חשובים קשה מאוד לאסוף את מה שנותר, כי לא נשאר הרבה. ובדיוק את ה'לא-נשאר-הרבה' הזה מייצגת האות הקטנה שתלויה בסוף המילה הראשונה בפרשה - 'א' זעירה של 'ויקרא'.

הא' הזו מספרת סיפור אחר לגמרי על הפסדים ועל התאוששות מהפסדים.

אָלֶף היא ניגוד מאוד כואב לְאָלֶף.

אָלֶף אורות נכבו בעקבות החטא, לא

<<<

בדיבור אחד

- שיחה קצרה מענייני דיומא

אחד מול אלף

1

מידות הנפש

- להכיר באמת את מי שאתה אומר עליו 'אני'

האם יש דבר כזה 'בעל מדות'?

3

תזכורות

- הארות ורעיונות בתמצית מעשית

איוון - המפתח לחיים

7

ענייני דיומא

- הפנימי והנסתר שבלוח השנה

ההתחלה - חייבת להיות מהסוף

9

ניסופים

לדעת בארץ זר

יו"ל ע"י 'ניסופים'
חבוקק הנביא 3 רמת בית שמש ג'
עורך:
הרב ישראל מאיר גלינסקי
עורך מדור 'תזכורות':
הרב יהודה גבירצמן

עיצוב ועימוד:
מאיר אנשין

לכל עניני הגליון, הערות והארות נקודות
הפצה וכד'
ניתן ליצור קשר
בטל: 054-853-7200
או במייל: k6646201@gmail.com
במו"ב ניתן להשיג את הגליון במייל הנ"ל

לשמיעת שיעורי בית המדרש
וקבלת עדכונים -
קו ניסופים:
02-664-62-01

להצטרפות לקבלת החיזוק היומי:
058-743-87-09

השיעורים הקבועים

של הרה"ח ר' דוד גבירצמן שליט"א:

ימי ראשון

לקוטי מוהר"ן - ללכת עם תורה
בשעה 21:00

סיפורי מעשיות

בשעה 21:45

ביהכ"נ 'נזר אהרן' קומה 2

רח' תורה ועבודה 4 בית וגן ירושלים

ימי שלישי

'כתוב עליך בפרשה'

בשעה 20:30

בביהמ"ד 'קרוב ה' - איתן הנחל

רח' חבוקק הנביא 5 רמת בית שמש ג' 1

ימי רביעי

לקוטי מוהר"ן - ללכת עם תורה
בשעה 20:00

סדרת 'היום יום'

בשעה 21:00

רח' יונה 18 רמת גן (גבול בני ברק)

● בדיבור אחד / המשך \\ אחד מני אלף

<<<

למול אלו מתייצב לצד הטוב
מליץ אחד, אפס סיכויים?

נותרה אלא אָלף זעירה, אור
אחד, קלוש וקטן.

להיפך!

אבל שימו לב, מתוך האור הבודד
הזה המבליח בקושי מתוך החלל
הענק שהותירו לאחריהן אלף
האורות המסולקים, בוקע הדיבור
העליון אל משה ומלמד אותו איך
מחזירים אלף אורות כשבידך
בקושי אור אחד, נקודה טובה.

מכאן ואילך, מורה הקדוש
ברוך הוא לעבדו נאמן ביתו, כל
הקדושה, כל היהדות, כל הטוב
של העולם, מתחיל מנקודת
האפס, מלימוד זכות: 'אם יש
עליו מלאך מליץ אחד מיני אלף'
- מליץ מיני אלף היינו תשע
מאות תשעים ותשע מקטרגים,

השי"ת מצמצם את דיבורו אל
אותו אחד מיני אלף ומשם הוא
מדבר אל משה ומורה לו לחפש
מעטה והלאה את האלף הזעירה
הזו התלויה בהכרח בסופו של
כל יהודי, יהיה זה מי שיהיה,
נקודה אחת טובה תימצא בו
בהכרח. המליץ האחד הזה הוא
צינור להעברת דיבור אלוקי,
האָלף הזעירה הזו, אומר השם
למשה, אם תרצה, בהטיה קלה
של הניקוד והנה היא אָלף, אלף
אורות. ■

מידות הנפש

איזון המידות

[מבוא - פרק ב']

המידות הם לא 'עובדה' אלא משהו שצריך 'להוליד' • ההולדה היא באמצעות השימוש בהם, גם אם הוא חיצוני • השימוש זקוק לאיזון מאד מדויק.

שצריך 'להוליד' ואחר כך 'לגדל'. בפשטות נראה שלכל אחד יש את המדות 'שלו', אבל הצדיקים מלמדים אותו שאין זה כך, אלא כל אחד יכול 'להוליד' וגם לפתח כל מדה שהיא אם ירצה. כמו שרירים וכמו כשרונות - שהם מתפתחים ככל שמשתמשים בהם, כך גם המדות.

מדות - לשון מדידה

'מדה' הוא מלשון 'מדידה', וכמאמר חז"ל 'במדה שאדם מודד בה מודדים לו'. זאת אומרת שאין מושג כזה 'פלוני יש לו מדות' או 'פלוני אין לו מדות', כי המדות אינם דבר מוחלט שיש אותם או שאין אותם, אלא הם בסך הכל 'כלי' למדוד בתוכו תוכן מסוים. המדות אינם 'אישיות', אלא 'כלי' שלתוכו האישיות נוצקת.

הנפש של כל אדם יש בה תוכן גולמי, המקביל למושג 'אור אין סוף', ועל האדם 'ליצוק' אותה לתוך המדות, ולפי המדות שלתוכם הוא יוצק את הנפש, כך היא באה לידי ביטוי. מי שיוצק אותה לתוך כלי של חסד, הנפש שלו מתבטאת בחסד, ואם הוא יוצק אותה לתוך כלי של גבורה, הנפש שלו מתבטאת בגבורה.

מסיבה זו, זה מאד תלוי בסביבה ובנסיבות שיש לאדם. יכול להיות אדם שבעצם הוא טוב, אבל במשך תקופה הוא נמצא במקום או במצב שאין לו אפשרות לתת, ואז הוא כלל לא רואה בתוכו את מדת החסד, כי אין לו את ההזדמנות לצקת את הנפש לתוך כלי של חסד, והיא לא מצליחה להתבטא בגוון הזה.

ולעומת זאת, יכול להיות מישהו שבטבעו כלל אינו כזה, אבל למעשה הוא נקלע לסיטואציה

כסדרה זו אנו עוסקים בלימוד עניין המידות. מטבע הדברים, נצטרך להזכיר ולהשתמש במושגים מעולם הקבלה, ששם נמצא הבסיס והיסוד לעבודת המידות, המושתתים ומיוסדים על שבעת הספירות הקדושות שנקראים בשם 'מדות'.

עם זאת הדגש יהיה על עבודה מעשית, עבודה פנימית ועבודה פרטית - בעבודת הנפש. בהתמקדות על איך המדות מופיעות אצלנו בהתמודדות האישית והיומיומית, וההתמודדות הרוחנית בעבודת ה', ואיך עבודת המדות משפיעה על כך.

בפרק הקודם עסקנו בעצם הצורך להתעסק בתחום הזה, מה המקום שלו ומדוע הוא כל כך נחוץ ויסודי. בפרק הנוכחי נמשיך ונעסוק בהגדרת המבנה שנקרא 'מדה', ונתמקד בשתי נקודות חשובות: האחת - מהי 'מדה' ומדוע היא נקראת כך, והשנייה, שהיא נגררת של הראשונה - הצורך באיזון בין המדות.

הנושא של האיזון הוא מאד יסודי ובסיסי בכל המערכת של המדות. בכל נושא בעולם צריך איזון, אבל בכל הנוגע למדות - האיזון הוא קריטי במיוחד. כי בלי איזון, אין שום משמעות ל'מדות', ואין שום יכולת לפעול איתם. ולכן חשוב להבין את הנושא של האיזון בכלל, ואת הצורך שלו בהקשר הזה של המדות בפרט, ובה נעסוק במאמר הנוכחי.

נוכיר כבר כעת פרט חשוב, שאמנם לא נעסוק בו כעת אלא בפרק הבא אבל חשוב להזכיר אותו במילה אחת. והוא: המידות הם דבר

רק 'כלים' שלתוכם נוצק האור אין סוף בעצמו.

ולכן, המקובלים מזהירים מאד לשים לב ולזכור, שהקשר שלנו עם הקב"ה הוא 'אליו ולא למידותיו', כלומר, המידות אינם מציאות רוחנית בפני עצמה, ואנו כלל לא מתעסקים עם המידות אלא עם הקב"ה בעצמו. אלא שהפניה שלנו אליו היא 'לפי' המדה המסוימת שדרכה הוא התגלה אלינו, אבל לא בפניה ישירה אל המדה.

כך גם בנמשל ובחזרה אלינו. המציאות שלנו היא הנפש הפנימית, שהיא 'האור אין סוף' הפרטי של כל אחד. והמידות אינם האישיות שלנו אלא הכלים שלתוכם הנפש נוצקת, ודרכם אנו יכולים לראות אותה, להכיר בה ולהתחבר אליה. החיבור הוא אל הנפש ולא אל המדות, אלא שהיכולת שלה להתגלות היא לפי המדות, שמושפעות לפי השימוש בהם.

המדות - לפי הסביבה

אדם הוא סתום ונעלם, כי הנפש היא חלק אלוך ממעל, והדרך היחידה לגלות אותה היא באמצעות המדות. ולכן מאד חשוב וכדאי להיות בסביבה מתאימה שמאפשרת ומזמינה את האפשרות להתעסק עם המדות המתאימות, כדי להביא לשם את הנפש, להוליד אותה ולגדל אותה. לפעמים יש סביבה שלא מאפשרת, ואז הנפש נותרת סגורה וחתומה מבלי יכולת להתגלות.

אפשר לראות בחוש, שבכל בית יש ערכים שכל בני הבית נמשכים אליהם. זה יכול להיות דקדוק בהלכה או להבדיל מוזיקה. ואז בני הבית גדלים מאד מפותחים באותו תחום. נדמה כי זה משהו גנטי אבל לא בהכרח, אלא משום שלנפשות הללו הייתה הזדמנות ליצוק את עצמן לתוך הכלים הללו, ואז הנפש נטתה לכיוון הזה והתפתחה שם. חשוב אם כן בכל בית, לאפשר את היכולת ואת הכלים, שכל

שהיו צריכים את הנתינה והעזרה שלו, ואז הוא ביטא את הנפש שלו בתוך כלים של חסד, וזה גרם לו 'להוליד' בתוכו את המדה הזאת, וגם לפתח אותה והוא הופך להיות כזה. מדובר בתהליך מעגלי שמפעיל את עצמו; בתחילה אתה יוצק את הנפש לתוך כלי מסוים, ובזה אתה בעצם 'מוליד' את הכלי, וכשהוא נוצר הוא בעצמו מזמין שתיצוק לתוכו עוד, וכשאתה יוצק עוד, אתה מרחיב אותו, ואז הוא מזמין עוד יותר וחוזר חלילה.

סיטואציה - מולידה מידות

ידוע מהספרים שנתנה מולידה אהבה. ולכן, כשיש ילד מיוחד במשפחה שדורש השקעה מיוחדת, אוהבים אותו יותר, לא כי הוא מוצלח יותר אלא משום שנתנו לו יותר. כי הנתינה יוצקת את הנפש לתוך כלי החסד, שהיא מתרחבת והולכת ומביאה בעקבותיה אהבה שמביאה לעוד נתינה, אהבה ועוד נתינה וחוזר חלילה. כך גם כשמישהו פותח ארגון חסד. יכול להיות שבתחילה הוא לא היה כזה, אבל ההתעסקות בזה מביאה אותו להיות כזה.

כך גם להיפך. מי שנקלע לסיטואציה שדורשת ממנו תקיפות, כדי לעמוד בניסיון או לעמוד על שלו - זה מביא אותו ליצוק את הנפש לתוך כלי של גבורה, ואז בעקבות כך הוא יתחיל לגלות שהוא גיבור ויש לו כוחות, והכלי יזמין אותו לחזור על הפעולה הזאת פעמים נוספות, וחוזר חלילה. ואז, בתוך תקופה הוא הפך מאדם חלש לאדם חזק ותקיף.

בשורש הדברים, זהו גם כן התהליך הרוחני. האור של הקב"ה הוא אור אין סוף ובלתי ניתן להשגה. ובשביל כך הוא ברא את המושג 'מדות', שלתוכם הוא יוצק את האור במדה, ועל ידי כך אנו יכולים להכיר בו ולהשיג אותו. נמצא שכל המידות והשמות והעולמות והכוונות - אינם מציאות בפני עצמם, אלא

מידות הנפש

גילוי, ולכן המדות נמצאים באינטראקציה תמידית עם הסביבה ועם המאורעות, ואינם ידועים מראש אלא נולדים כל הזמן, ואז נהיה מזה 'נפש', כלומר: נשמה עם צורה ותוכן מסוים, שזה ה'אני' שלי.

לכל אחד יש נשמה, אבל יש לו בחירה כמה מתוכה הוא רוצה להפוך לנפש, והבחירה הזאת מבוצעת באמצעות המדות, שהיא כולה עבודה של מדידות; מה אני בוחר לצאת, כמה ולאיזה כלי. ולפי הבחירה הזאת כך הוא יוצק את התוכן של הנפש ומעצב אותה. ולכן עבודת המדות איננה אפשרית בין אדם לעצמו אלא רק בקשר חברתי, כי רק על ידי התנועה היא יכולה להיוולד.

מדידה נכונה

בנקודה זו אנו יכולים להבין, שההתעסקות עם המדות מצריכה זהירות מיוחדת, לצאת נכון את הנפש לתוך הכלים והמדות השונות, במינון נכון ומדויק. כשיש קשר עם מישור, צריך את האיזון הנכון כמה לפתוח את השיבר וכמה לעצור, ואם לא יודעים את הגבולות - יכולים להחריב לשני הכיוונים. אתה יכול להשפיע עליו מדי הרבה אור, ואז אתה שובר לו את הכלים. ואתה יכול לצמצם מדי את האור ואז אתה מייבש אותו.

זה גם נכון בקשר עם האשה, ובקשר עם הילדים. צריך את האומנות הדקה של הניווט עם המידות; מתי להשתמש עם כל מדה, ובאיזה מינון. לא לבוא מתוך הנחה ש'אני יש לי מדה פלונית או אלמונית' אלא להבין שעל ידי השימוש אני 'יוצר' את המדות, ועלי לבחור נכון באיזה מדה להשתמש, כמה ומתי. מצד אחד לא להיות סגור, ומצד שני לא להיות 'כל רוחו יוציא כסיל'.

הניווט הזה הוא חלק הרוח שיש לאדם, וזה מגדיר את הקדושה של האדם - כמה יכולת עדינות וניווט יש לו, וכמה יכולת להניח את הגבולות הנכונים. ורק מי שיש לו את זה

נפש תוכל ליצוק את עצמה למקום המתאים לה.

העולם מתנהל באמצעות המדות ואי אפשר להתנהל בלעדיהם. אדם שהוא חכם וגאון אבל אין לו 'מדות', הוא כמו מחשב בלי מקלדת שלא שוה כלום, כי הוא לא יכול להביא את עצמו לידי ביטוי. הקב"ה ברא את העולם עם מדות ואין שום פרט בעולם שאינו מיוחס למדה מסוימת או לכמה מדות. ולכן אין אפשרות להוציא שום דבר לפועל בלי לפגוש את המדות, וגם הקשר עם ה' בנוי על המדות, אי אפשר לדלג על זה.

נפש רוח ונשמה

כל אחד מורכב מכמה חלקים, שהם: הנפש, הרוח והנשמה. יש גם כן חיה ויחידה, אבל הם כבר מחוץ לגוף ומחוץ לכלים. המדות קשורות לחלק הרוח, שמבטא את התנועה שבין הנפש והנשמה. ב'נפש החיים' מביא לכך משל לנפח שיוצר כלי זכוכית, ויש בכך שלשה שלבים. השלב הראשון, הוא השלב בו האויר נמצא עדיין בתוך פיו וגופו של הנפח, ואז זה עדיין נעלם ולא נקרא בשם 'רוח' אלא בשם 'אויר', וזה מקביל ל'נשמה' שסתומה ונעלמת אצל ה'.

השלב השלישי הוא השלב שבו הוא גמר לנשוב, ואז הכלי מוכן והאויר בתוכו. בשלב הזה הוא כבר גם לא נקרא 'רוח', אלא 'תכולה'. וזה מקביל לנפש שהיא התכולה של הנשמה, כל נפש והצורה שלה. אבל יש את השלב האמצעי שבו הנפח נופח לתוך הכלי. בשלב הזה, האויר שהיה מקודם נעלם - מתגלה, אבל עדיין לא קיבל צורה. זה השלב שבו הוא נקרא 'רוח'.

אלו הם השלשה חלקים שיש באדם, המקבילים למחשבה דיבור ומעשה. המחשבה היא נשמה כי היא מאד גולמית, סתומה ונעלמת. הדיבור שמקביל למדות - מבטא את התנועה שמתחילה להוביל את הסתום לידי

אדם טוב. כי יכול להיות שהוא בא עם רצון להיטיב, אבל זה בעצמו הופך אותו לאדם רע, כי הוא חונק את השני, ומטביע אותו בצנצנת דבש. ואז, במקום מדת החסד זה נהיה 'חסד נפול'. יש הרבה אנשי עולם התחתון, שבעצם מאד אוהבים לתת ויכולים לפעמים לתת נתינות הגונות, אבל אין להם איזון, ולכן במקום להגיע עם זה לטוב, הם מגיעים מזה לרע.

אדם מושחת הוא לא אדם רע, אלא אדם שהשחית את הכלים. כשיש כלי מלא דבש והוא נשבר, הוא מזמין את כל החיידקים. ולכן לא מספיק להיות טוב, אלא צריך איזון. כמו שהרמב"ם מתאר באריכות לגבי כל מדה ומדה, שיש את הקיצוניות לשני הצדדים ויש את האמצע, ולשם צריך לשאוף. ואם אתה מזהה בעצמך קיצוניות - אתה צריך לתת קונטרה לצד ההפוך, ואז לחזור לאמצע. מי שאין לו את האיזון, אין לו שיווי משקל ואינו יכול להיות יציב, ולא להגיע לכלום.

שבירת הכלים - ותיקונם

סדר המידות, כפי שהם אמורים להיות - מחולקים בצורה של ימין שמאל ואמצע. החסד מצד ימין, הגבורה מצד שמאל והתפארת באמצע. כך גם הנצח בצד ימין, ההוד בצד שמאל והיסוד באמצע. אבל בתחילה הם לא היו כך, אלא בשורה אחת זה תחת זה. המצב הזה מכונה 'חד סמכא', והוא זה גרם לשבירת הכלים, ואחר כך בשלב התיקון הם הופיעו בצורה של 'שלושה קווים'.

הצורה שבה הם מופיעים זה תחת זה, מבטאת אמירה שאומרת: אני כאן מתוך גישה שאני יכול להכיל את הכל, וגם להעביר הלאה את הכל. אני מקבל אמנם את העובדה שיש קודמים אלי וגדולים ממני, ולכן אני צריך ללמוד מהם, אני גם מקבל את העובדה שיש אחרי, ואני צריך להעביר להם, אבל לא מוכן לקבל את העובדה שיש מי שמקביל אלי.

יכול להנהיג. כח ההנהגה אינו תלוי בחכמה ובכשרונות אלא רק במדות. הנשמה שלך - היא התכנים שיש לך במחסן של המוח, הנפש שלך - היא התוכן הסופי, אבל התנועה שבונה אותך ויוצרת את מה שאתה - היא התנועה של המדות.

חשוב להדגיש שוב: המידות נוצרות באמצעות השימוש איתם, ולכן אפשר בהחלט ליצור אותם גם באופן מלאכותי. אנו מצוים לאהוב את ה' ולירא ממנו, וזה פלא כי או שאני אוהב או שלא, ואיך אפשר לצוות על זה, אך האמת היא שזה בהחלט אפשרי ואם תרצה תוכל ליצור אהבה. אם אתה עושה תנועה חיצונית של כעס, אתה יוצק את הנפש לתוך כלי של גבורה, והיא מתחילה לפעול בכיוון הזה, עד כדי כך שאם לא תדאג לעצור את זה בומן אתה יכול להפוך לכעסן. וכן להיפך לגבי מדת האהבה.

איזון - יכולת החיים

נמצא אם כן שההתחלה היא בידנו, על ידי שימוש מלאכותי וחיצוני במדות השונות, וגם ההמשך הוא בידנו ועלינו לשמור על האיזון - מתי לעצור את זה. העולם בנוי על איזון, כי הוא בנוי מכוחות סותרים ומנוגדים - כח המשיכה וכח המכריחה, כח החום וכח הקור, ורק האיזון הנכון הדק והמדויק שביניהם מאפשר יכולת חיים.

מה ששומר שהעולם יתפתח אבל לא יהפוך לקטסטרופה - הוא האיזון. העולם מורכב מהרבה סוגי מדינות, חברות וסגנונות, ובלי איזון הוא יכול להתהפך ברגע. גם האדם בתוך תוכו מורכב מהמון כוחות, והוא מכיל בתוכו את כל סוגי המדינות הקואליציות והאופוזיציות שיש בעולם, ולכן הוא מוכרח לאיזון פנימי בין המגמות השונות שיש בתוכו.

אם אין איזון - לעולם אינו יכול להיות

איזון מידות

מידה

מידה מלשון מדידה

מידה היא כלי מדידה, לתוכו, ניצק תוכן הנפש.

בתנאים מסוימים, יכול אדם לצקת תוכן נתינה שבנפשו בכלי החסד.

למשל, נחיצות של חסד, מעוררת יציקת חסד שבנפש, בכלי החסד.

יציקת מידה בכלי, יוצרת את הכלי. והכלי מתגלה.

ומשיש כלי, תמשיך להתעורר יציקת נפש לתוך הכלי.

כאשר נדרשת תקיפות, מתעוררת יציקה מן הנפש לכלי הגבורה. כך מגלה אדם, שהוא גיבור ויכול ליזום הופעות גבורה נוספות.

חינוך יכול לאפשר יציקת תוכן נפש בכלי. כמו פיתוח כישרון.

לכן, חשוב ליצור בבית, תנאים ליציקת נפש, בכלי מידה ולדעת את המידה.

שינוי מקום, סביבה נצרכת, יכולים לעורר יציקת נפש בכלי.

הנפש מגלה את עצמה, בכלים, בהם היא מודדת את עצמה.

בכל מידה, ניצק תוכן הנפש ששייך לאותו כלי.

הקב"ה ברא עולם שבבע מידות, בהן אנו יכולים להתקשר עם הבורא ועם העולם, בכל תחום. גם תפילת שמונה עשרה, מורכבת ממידות, ספירות.

תנועת המידות

ע"י תנועת המידות, עובר כה מה' לאדם. ועל ידן הקשר עם הסביבה.

לכן את עולם המידות אפשר לחוות כאשר נמצאים בקשר עם משהו.

אין אדם מכיר את מידותיו, אלא מזולתו. 'כל נגעים רואה אדם חוץ, מנגעי עצמו'.

כל קשר חברתי מבוסס על גבולות ומידות.

עבודת המידות היא עבודת המדידות. באיזון מידה יש נכונות ליצוק תוכן לכלי.

מידה זו מגדירה את הקשר בין אדם לעצמו ובין אדם לזולתו. זוהי אמנות המידות.

המידה לכלי המידה קובעת אם הקשר עם הזולת יבנה או ייהרס, בבית, עם ילדים ועם ידידים.

גם לדיבור יש מידה וגבולות, כמה לדבר, כמה לשתוק. זה המפתח למנהיגות, דבר לדור.

מנהיג חייב להתמיד בהתאמת מידותיו לנתיניו.

יצירת מידה מלאכותית

מתוך שלא לשמה בא לשמה. אדם יכול ליצר מידות באופן מלאכותי, לטוב ולמוטב.

עושה עצמו כועס, כדי להראות רציני - יוצק נפש למידת הגבורה.

אך צריך לדעת את המידה, שיהיה יוצק ולא ניצק, היינו, שתהיה לו שליטה על היציקה.

איזון

קיום העולם, מבוסס על איזון, בין כוחות מתנגדים.

אדם שמפעיל מידה מסוימת, ללא איזון, יפגע מן המידה עצמה.

אדם מושחת, הוא זה, שנהרס הכלי שלו, מחוסר איזון.

איש חסד, שנותן ללא הגבלה, עשוי להגיע למעשים מושחתים.

יצבות ואיזון - היכולת להיות, בדבר שאני רוצה לעשות, וגם בפעולה שמתנגדת לרצוני.

אף מידה איננה מתקיימת כיחידה עצמאית. וצריך איזון בין המידות.

כאשר יש איזון יש מקום לכל מידה.

אם יחולל האיזון, לאף מידה לא יהיה קיום, גם לא למידה משתלטת.

בחברה כ"א זקוק לאיזון ולכל אחד יש תפקיד.

אלא, שהוא כ"כ קנאי לתפקידו, עד ששוכח מן האיזון.

אחת הדרכים לתקון, להתמקד באיזון ולא בתפקיד.

איזון - כולם קיימים וצריך את כולם. זהו מפתח לקיום.

בקבוצה אחת יש מידות שונות והן מתקשות לסבול אחת את חברתה. אבל כאשר הן מתפוררות במכלול גדול יותר הן מוצאות זהות משותפת. זה הסוד של קואליציה רחבה.

קמצנות איננה קמצנות לעצמה, אלא איזון לתכונת פורנות בנפש.

יש את התנועה הזאת באדם שאומרת 'סמוך'. כלומר, יש בי את הכל, ואם רק תסמוך עלי אני אסביר לך הכל ותראה שאני כל יכול. וזה שקר, כי רק ה' יתברך מכיל את הכל, ואף אחד לא מלבדו. אפילו המדות הקדושות, כל אחת היא רק מדה אחת, ואינה יכולה להכיל את הכל ולהעביר את הכל, אלא רק את מה ששייך אליה.

התיקון הוא להכיר שיש מישהו שמקביל אליך. ויש לו משהו שאין לך, וגם לך יש משהו שאין לו, ורק באמצעות שניכם ועוד כמה אנשים - יכול להיות משהו שלם. וזו תנועה שמאד קשה לנו לקלוט, כי גם אם אני מוכן להתחשב בשני, זה רק בשביל לעבוד על המדות שלי ולא משום שהשני באמת שוה משהו. אני ממש לא מסוגל להבין מדוע יש דברים שלא מעניינים אותי וכן מעניינים אותם, ואיך יש דברים שאני אוהב והוא לא.

תיקון המדות הוא להבין שאני לא צריך 'להתחשב' בשני, אלא להכיר קודם כל בקיומו, ולהבין שהוא מקבל ביחד אתי אור אלוקי, והוא מקבל את מה שאני לא קבלתי, ואני צריך אותו כדי להגיע למשהו מלא ושלם. וזה אגב יכול להיות מודד מצוין כמה אתה רחוק מלהבין את ה', כי אם את החבר שלך אתה לא מסוגל להבין איך תבין את ה'.

רגל אחת

היה גוי שרצה להתגייר על מנת

תזכורות

כך גם בחברה ובעצמו, אדם קנאי לגישתו, אך בחברה קנאותו מאזנת קנאות הפוכה של חברו.

לכן אין מקום לקנאות, רק איזון.

פחד של אדם מלהתפתח בתחום מסוים, מאזן אותו כנגד הרחף שלו להתפתח.

חד סמכא

רמז: 'סמכו עלי'.

נטיה, לפעול לבד, ללא שותפים, כיון שרואה בהם מתחרים, שמאימים על מקומו.

כאשר תכיר ותכיל את חברך, תחסוך את איום תפיסת מקומך.

אדם לבד איננו מאוזן, לכן יתקשה להשיג מטרותו.

מעשה בגוי שרצה להתגייר

גוי חכם, שרכש דעות רבות, חפץ היה להכיר את היהדות, על רגל אחת, על פי דעת "חד סמכא", רק אני מבין.

הלל אמר לגוי, 'עמוד על שתי רגלך'. תבין שיש מקביל אליך. צריך אותך וצריך אותי. זוהי היהדות.

תיקון ג' קווים

גישת 'ג' קווים' באה לתקן את גישת 'חד סמכא'.

כדי להבטיח את מקומי, אני צריך עזר כנגדי, שיחלוק עלי.

הטעות, כאשר תופסים את העזר כנגדי, כמאיים על מקומי.

א. אנו שונים במידותינו, כדי שמידותינו תאזנה זו את זו. ולכל בעל מידה יש מקום.

ב. סכנת קיום האיזון - 'חד סמכא', כאשר יש רק אחד שמעביר שפע.

חשובות, מי צודק יותר, הורסות את האיזון. הן מכניסות פחד קיומי, 'או אני או הוא'.

משא ומתן נסתר, בין יריבים

משא ומתן נסתר, בין יריבים, הוא אחד מיסודות האיזון.

בד"כ מתייחסים ליריבים, כאל אויבים, שצריך לסלק.

למעשה אדם מעוניין בקיום יריב, שינהל עמו מו"מ נסתר, כדי להתאזן.

איזון איננו נוגע לפשרנות ואיננו מלחמה, אלא מו"מ, בו צריכים, אחד את השני.

תיקון האיזון

להבין, שחיווק זה שכנגדי, מחזק גם אותי. אני יכול להתחזק במידה שלי, לצורך האיזון.

כך בין בני זוג, כאשר אחד מתחזק, פרגן לו, אל תפחד מתחזק. החיווק שלו נותן לך קרדיט להתחזק בגישה שלך. בלי הפרגון שלך אתה תקוע.

לכן במקום לקנא בהצלחת הזולת, פרגן לו וכך אתה פותח אפיקים ליכולת שלך להצליח.

עצם האיזון נותן לכל אחד, מקום לבטא את עצמו. אינך יכול לבטא עצמך לבד!

הפחד שרוצים למחוק אותך, מפר את האיזון.

סכנת זיהוי עם המידה

לכל אדם יש מידות ויש תפקיד. בחברה, מידותינו מתנגדות זו לזו, לצורך איזון.

כאשר אדם מזהה את עצמו או זולתו עם מידתו, נעשית התנגדות בין אדם לעצמו וכינו לזולתו. מתחילה מלחמה ומשתבשים התפקידים.

יסוד האיזון, בחברה ובעצמו - הבנה שאסור להיות מזוהה עם המידה.

אלא, אני פועל מכורך הנסיבות ותפקידי אצל הקב"ה.

אחרת אני לוחם מלחמתה של המידה, יוצא מהקשר ומאבד את היכולת להשפיע.

אדם בעל חסד, צריך איזון ע"י מידה של זולתו ואל לו לפחד שהוא בא להכחיש אותו.

לכן אדם שמזוהה עם מידתו, יפחד תמיד שמא באים להכחיש אותו.

שילמדו אותו את כל התורה על רגל אחת (שבת לא). הוא הגיע לשמאי שדחה אותו באמת הבנין, הוא המשיך להלל והוא הסכים לקבל אותו. ואז אמר לו: מאי דסני עלך לחברך לא תעביר, ואידך זיל גמור. מה הרעיון.

הגוי הזה למד את כל החכמות בעולם, ואז כדי להשתלם נותר לו רק ללמוד גם את התורה. זה מה שהוא התכוון 'על רגל אחת', כאומר: אני כאן כדי להיות האחד שמכיל הכל, ולא זקוק לאף אחד מלבדו. הלל אמר לו: בא תראה עד היכן אתה צריך להכיר באחר, שאפילו הנקודה הכי פנימית שלך, מה שאתה שונא, אתה צריך להתחשב בה ולהבין שיש דברים שדווקא הוא שונא. אז תדע לך שזה היהדות.

תלמידי רבי עקיבא שלא נהגו כבוד זה בזה, היו נגועים בדקות בנקודה הזאת, שאומרת 'יש בי הכל, ואין שום נקודה שיש בו ואין בי, אז מה לי לכבד אותו'. ולכן הם מתו לפני קבלת התורה, כי התורה מבוססת על ההבנה שיש מדות, והם מקבילות זו לזו.

התיקון לזה הוא רשב"י שאמר 'אנן בחביבותא תליא'. הוא ביסס את משנתו על המושג 'חברים', ואז ממילא גם הגיעו הסודות, ולכן בהילולא דרשב"י באים מכל הסוגים ומכל הקצוות, כי זה הביטוי של רשב"י, וזה היכולת שלנו להיות יהודים ולקבל את התורה. ■

ענייני דיומא

חודש ניסן

פרק א'

יש קושי ושמך 'נקודת ההתחלה' • את הקושי הזה אי אפשר לעבור אלא באמצעות 'דילוג' • ואת הכח הזה אנו מקבלים בחודש ניסן.

זה לא אומר שאין סדר, ואין שלבים. בוודאי שיש, אבל את זה עושים אחרי פסח. אחרי שיצאנו מהשטח המסוכן, אנו מתחילים לספור ספירת העומר, ולבנות את הקדושה לפי סדר מלמטה למעלה. אבל בשלב הראשון שבו אנו נדרשים לצאת מהגלות, אין אפשרות לעשות זאת אלא על ידי דילוג, שמצריך ויתור על ההגיון ועל הסדר והשלבים.

מלכות - יכולת לדלג

העולם נחלק לשנים - רוב העולם, והבודדים. שאפשר גם לקרוא להם 'המנהיגים'. רוב העולם תקוע פחות או יותר, ויש את היחידים שהם גם בדרך כלל המנהיגים, ו/או אלו שמסכימים ללכת אחריהם - והם אלו שמצליחים לעשות שינוי. מה המיוחד באותם מנהיגים, שמבודד אותם מרוב העולם, ומביא אותם לכך שהם מצליחים לעשות את המהפך?

המיוחד שבהם הוא כח 'המלכות'. ואת הכח הזה, כל אחד מאתנו יכול לקבל, בפרט בחודש ניסן שהוא 'ראש השנה למלכים'. בחודש הזה, אנו מוזמנים לקבל מלכות, ולהתחיל לחיות בתודעה של מלך, וכמו שכתוב 'החודש הזה לכם', ומוכא בכני יששכר ש'לכם' אותיות 'מלך'.

המיוחד במלך ומנהיג, הוא היכולת לדבר על 'חזון', על תכלית ועל יעד - בלי להתבלבל מכך שהמציאות אינה תואמת כלל את החזון. הם יכולים 'לדלג' על מה שנראה כרגע מול העיניים, ולצייר מציאות שונה לגמרי שאליה הם חותרים, גם אם הדרך מכאן לשם לא נראית הגיונית. היו בהיסטוריה יחידים שכאלו, והם אלו שאכן הגיעו. וגם לנו כדאי ללמוד מהם, וזו הסוגיא של חודש ניסן ושל פסח.

הסוגיא הזאת נוגעת בנקודה מאד יסודית ובסיסית, שנקראת 'הכח להתחיל'. יש קושי

ל חג ומועד, וכל מאורע - מלבד מה שהוא קשור אל התאריך בו הוא חל, הוא קשור גם מאד לחודש שבו הוא מופיע. כי לכל חודש יש מהות מיוחדת, והיא רומז על תכונה מיוחדת בנפש, כפי שנראה. משכך מובן, שחג הפסח קשור מאד לחודש ניסן, ואם נבין את מהותו של החודש, יהיה בידינו מפתח להיכנס לתוככי פנימיותו של החג הקדוש הבא עלינו לטובה.

לדלג אל הגאולה

הגאולה שלנו ממצרים, לא הייתה בצורה מסודרת ולפי שלבים, אלא נעשתה בצורה של 'דילוג'. וזאת משום שבצורה של שלבים זה לא היה יכול לקרות לעולם (כמובא באריו"ל ובכל ספרי הפנימיות). והסיפור הזה הוא גם כן אצל כל אחד. כל אחד, כדי לצאת מהמיצרים שלו, והדרברים שבהם הוא תקוע - עליו להסכים לדלג על כל השלבים ולצאת החוצה.

רוב האנשים תקועים באותה משבצת, רק משום שהם עדיין ממתנינים לכל השלבים שיתרחשו, וזה פשוט בלתי אפשרי. ולכן, גם רוב עם ישראל לא יצאו ממצרים, כי הם התעקשו להאמין שהגאולה מוכרחת להיות לפי סדר, ובצורה הדרגתית, ולא הסכימו לקבל את הבשורה של משה רבינו, שבא עם מסר לפיו עומד לקרות משהו 'לא נורמלי' ולא לפי הכללים. ולכן, הם נשארו בחושך ולא יצאו ממצרים.

וגם אלו שכן יצאו ממצרים, לא זכו להיכנס לארץ ישראל - מאותה סיבה בדיוק. הם גם כן לא הסכימו לוותר על ההבנה איך בדיוק זה אמור לקרות, וכשזה לא הסתדר עם ההגיון, הם סרבו לקבל את הבשורה וללכת אחריה מתוך אימון, ולכן נשארו במדבר, ורק בניהם נכנסו לארץ ישראל. וזה אומר לנו, שאם חפצים אנו בגאולת הנפש, צריך להסכים לדלג, ולאו דווקא להבין.

ואת הדין הזה אנו פוגשים לפני כל התחלה. כל פעולה שצריכה להיעשות - מוכרחת לפגוש את החלל הפנוי הזה, וממילא את כח הדין. ולכן, כל התחלה חדשה היא אמנם מאד מזמינה, אבל גם מעוררת פחד גדול. שהצורה הפשוטה שבה היא מתלבשת היא ההתלבטות מה הצעד הראשון שאני עושה כשהכביש פנוי, אבל בשורש הדברים, יש כאן פחד מהדין. וכדי להתגבר על זה, צריך את הכח שנקרא 'רגל ימין', שזה הכח של חודש ניסן.

חודש ניסן

חודש ניסן, וחג הפסח שבתוכו - הוא ההתחלה של כל יהודי. זה הזמן שבו העולם מתחדש ומתחיל לפרוח, וזה הזמן שבו יהודי יוצא ממצרים ומתחיל לחיות. חודש ניסן הוא החודש הראשון בסדר החודשים, וזה הזמן שבו אנחנו הפכנו להיות 'עם', והקב"ה כביכול נעשה 'מלך'.

מאז בריאת העולם ועד ליציאת מצרים - לא היה 'עם', וממילא גם לא היה 'מלך'. לפני כן היו יחידים או משפחות אבל לא 'עם'. רק כשיצאנו ממצרים התחיל הדבר הזה, ואז ממילא הגיעו התורה והמצוות, כי כשיש מלך, יש ציווים ויש הנהגה. ומכאן מתחיל הסיפור של העולם.

יציאת מצרים היא שכפול של בריאת אדם הראשון. כשאדם הראשון נברא, נאמר עליו 'ויקח ה' אלוקים את האדם ויניחהו בגן עדן'. והוזהר הקדוש מבאר מניין הוא 'לקח' אותו - מארבע היסודות שבו, וזה מקביל למה שחז"ל אומרים שהוא לקח את עפרו מארבע רוחות העולם. 'לקיחה' פירושה קניין. כשאדם לוקח משהו מן ההפקר וזוכה בו, או שקונה אותו מחברו וזוכה בו - זה נקרא 'לקיחה'.

אדם הראשון היה במצב של 'הפקר'. הוא היה מונח בארבעת היסודות שלו, שהם כל הרצונות האישיים, שמביאים אותו להיות מופקר, והקב"ה בא ולקח אותו מן ההפקר, וזכה בו. ומאותו רגע הוא היה קניינו כביכול. הלקיחה הזאת התקלקלה באכילת עץ הדעת,

מיוחד להיפגש עם התחלות, והקושי הזה מוכר מאד. מי שעומד בפני תחילת לימוד מסכת, או כניסה לשיבה. מי שמתחיל למסור שיעורים או לכתוב מאמר, וכיוצא בזה - מכיר את הקושי של 'להתחיל'. דווקא נקודת ההתחלה, שלכאורה הכי מאפשרת ומזמינה, גורמת ללחץ שאצל הרבה מאד אנשים יכול לגרום פשוט לא להתחיל וזהו.

סוד הצמצום

יש לכך הרבה הסברים. יכול להיות שריבוי האפשרויות מבלבל. יכול גם להיות שהתחושה שיש כאן משהו חדש, גורם לחץ שמא אני אקלקל את זה. יש כאן דף לבן וחלק, ואני חושש ללכלך אותו. ויכולים להיות עוד פירושים. אבל סוד העניין הוא, שבאותם רגעים של התחלה - אדם חווה את סוד הצמצום, ולכן קשה לו לפעול בתוך הנקודה הזאת.

בתחילה, לפני שנברא העולם, הכל היה אור אין סוף, ובמצב כזה לא הייתה אפשרות למושג שנקרא 'עולם'. ולכן, הקב"ה שרצה לברוא את העולם, צמצם כביכול את אורו ויצר 'חלל פנוי', ובתוך החלל הזה הוא ברא את כל העולמות. ואת החלל הפנוי הזה, אנו פוגשים לפני כל התחלה. לפני התחלה, אנו חווים כמין 'כביש פנוי' שמצד אחד מאד מזמין, ומצד שני גם מאד מפחיד. ולמה?

ה'חלל הפנוי', הוא כח עצום של מדת הדין, שנקרא 'בוצינא דקרדינותא' (ועוד כמה כינויים). הכוונה היא לגבורות הראשוניות ביותר, שפרצו כביכול לתוך האור האינסופי וסילקו אותו לצדדים, וכך נוצר בתוכו חלל. מובן, שזה אמור להיות כח עצום של דין, כדי שזה יצליח ליצור פעולה שכזאת.

המשל על זה, הוא אדם שכל כולו חסד, והוא פוגש סיטואציה שבה עליו לעצור את עצמו בכח, ולחנוק את תכונת החסד שבו. מובן, שהוא יודקק לכוחות אדירים כדי להצליח לבלום את עצמו. כך כביכול הקב"ה כל כולו חסד ונוכחות, ובכדי לסלק את זה, הוא השתמש כביכול בכוחות עצומים של דין. ונמצא לפי זה, שהחלל הזה הוא כח עצום של דין.

ענייני דיומא

בסדר הרגיל, זה לא היה יכול לקרות, וכמאמר העולם: הפצינט ימות לפני סיום הניתוח.

בפשטות, הכוונה היא שהקב"ה לא המתין לסיום ארבע מאות שנים, אלא 'דילג' על הקץ, והוציא אותם לאחר מאתיים ועשר שנים, כמעט חצי מהזמן. כי אם היו ממתנים יותר, כבר לא היו יכולים לצאת. בפנימיות יש לכך עוד מובן: הצורה הרוחנית 'המסודרת', שעל ידה מגדלים אדם היא - ללמד אותו שכל, ובכלל להגדיל לו את המוח ואת הקומה הרוחנית. אבל, כשהוא נמצא בתוך הגלות, אי אפשר לעשות את הסדר הזה, ולכן מוכרחים לדלג על השלב של השכל.

כח הדילוג

כאשר עם ישראל היה במצרים, אם הקב"ה היה מאיר להם הארה של דעת, לא רק שזה לא היה עוזר להם, אלא אדרבה, המצרים היו 'מתלבשים' גם על השכל הזה, ומכניסים גם אותו לגלות. ולכן, האפשרות היחידה להוציא אותם ממצרים, היתה רק באמצעות 'דילוג' על הסדר והשלבים, ובאמצעות הקדמת המאוחר. ורק לאחר מכן כשכבר היו בחוץ, הם חזרו לעשות את כל המסלול לפי הסדר.

והסיפור הזה, הוא סיפור של כל התחלה. בריאת העולם היתה באמצעות 'דילוג' כביכול, וכל התחלה שאדם רוצה לעשות בחיים שלו, לא יכולה להתאפשר אלא רק באמצעות דילוג. ברגע הראשון צריך ללכת לסוף, לשלב האחרון והסופי. ורק אחרי שכבר נמצאים בפנים, יכולים להתחיל ללכת לפי הסדר של המסלול.

גם האפשרות למלוך קשורה בהכרח ליכולת לדלג, ולכן חודש ניסן שהוא זמן הדילוג - הוא גם זמן ההמלכה. וגם כח הדיבור, שהוא פעולת הנפש שמקבילה לניסן ורמוזה בשם 'פסח' - קשורה ליכולת הדילוג. והדילוג הזה נקרא 'התחלה ברגל ימין', שהוא האבר שמקביל לחודש ניסן. כי ההליכה היא ברגל שמאל, אבל אם ננסה ללכת רק עם רגל שמאל, בלתי אפשרי להגיע לשום מקום, וכאן צריך לגייס את הרגל הימנית, ש'תדלג' ליעד הבא, ואז שוב יכולה הרגל השמאלית 'ללכת' את זה.

ש'הוציאה' אותו מרשותו של מקום והחזירה אותו למצב של הפקר.

התיקון לזה היה הירידה למצרים, ששם עברנו תהליך שנקרא 'שריפה'. תהליך שמפרק לחלוטין את ההרכבה הקודמת של ארבעת היסודות, כי המים מתאדים, הרוח יוצאת והעפר הופך לאפר. ואז מתחיל התהליך מחדש. הקב"ה לקח אותנו שוב מתוך מצרים ששם היינו מופקרים, והוא 'לקח' אותנו לעם זוכה בנו, ואז קבלנו את התורה והסיפור של היהדות התחיל.

יציאת מצרים

מובן לפי זה, שחודש ניסן וחג הפסח - הוא נקודת ההתחלה שלנו כיהודים, ושל ה' כמלך. נקודת ההתחלה היא משהו שמצד אחד מזמין ומלהיב, ומצד שני גם מעורר קושי ופחד. ולכן, יש נטיה להרבה אנשים להתמסר לחיצוניות של החג, להתעסק בנקיונות וחופשים, ובלבד שלא לפגוש את נקודת ההתחלה המפחידה הזאת.

אבל כאן נמצאת דווקא ההזדמנות ללמוד על מהותה של התחלה, ואיך אפשר לעשות אותה בצורה נכונה ובריאה. חודש ניסן, הוא ה'סימנר' של ההתחלות, ולכן כל מהותית עוסקות בעניין הזה של 'התחלה', ולכן נלמד עליו ועל מהותו, ועל ידי זה נלמד איך עושים התחלה.

בספר יצירה, הוא מונה את כל החודשים. ומבאר כיצד כל חודש מקביל לאחת האותיות, לאחד מכוחות הנפש, לאחד מהאיברים, לאחד מהמזלות, ולאחד מצירופי השמות הקדושים של ה'. חודש ניסן מקביל לאות ה', למזל טלה, לרגל ימין, לכח השיחה שבנפש, ולצירוף שם השם בצורה ישרה ומסודרת, שעולה מראשי תיבות של הפסוק 'שמחו השמים ותגל הארץ'.

המרכז של חודש ניסן הוא כמובן חג הפסח. והשם הזה 'פסח' רומז על שני דברים; האחד - הוא מלשון פיסוח, דילוג וקפיצה. והשני - מלשון 'פה סח'. משמעות הדברים הוא, שהיציאה ממצרים הייתה מוכרחת להיות בצורה של 'פיסוח' ודילוג, כי אם היא היתה נעשית

וזה הכח שאנו מקבלים בחודש ניסן, הכח של ההתחלה. אם מנסים להתחיל מהנקודה שבה אני אוחז - אין לזה סיכוי לקרות. כי החלל הפנוי של ההתחלה, שמעורר את הדינים והפחדים, לא יאפשר לך לזוז מילימטר, ואתה עלול להישאר במצרים. כדי להתחיל, מוכרחים להתחיל מהסוף ולדלג על כל השלבים שבאמצע, ורק כשאתה בפנים, אתה יכול להתחיל ללכת לפי הסדר.

היהדות בנויה וחייה על דיבורים ועל דילוגים. כל האמונה שלנו מבוססת על סיפורים ועל דיבורים, ולא פחות מכך, על הבטחות שעדיין לא התממשו. כל התורה והנביאים מספרים לנו את מה שעומד לקרות באחרית הימים, כשעדיין לא ראינו חלקיק אחד מכל זה. אבל יש לנו את היכולת לדלג לשם, ולחיות על פי האמונה הזאת, ומכח זה ללכת את כל השלבים עד לשם.

הרגע או העתיד

העולם חי את הרגע; כמה כסף יש לך וכמה הצלחת. אבל הקב"ה אומר אל תסתכל על מה שקורה עכשיו, אלא תסכים להאמין לי וללכת אחרי, ואז אתה תגיע. שאול המלך הייתה לו התחלה מאד מרשימה, הוא היה גבוה מכל העם, וגם היה נקי מחטא כמו תינוק בן יומו. אבל ההתחלה הזאת לא האריכה ימים. לעומתו דוד המלך, התחיל מנקודת פתיחה מאד חלשה. הוא היה מאד מבוזבז ורחוץ, וגם עבר המון עליות וירידות, אבל הוא זה שנשאר מלך לעולם.

כל החיים של דוד המלך, היו מבוססים על דיבורים. לא היו לו שום עובדות ביד; את המלוכה שלו הוא הפסיד פעם אחרי פעם, ואת בית המקדש שהוא רצה לבנות, והתייגע רבות למצוא לו מקום, לא זכה לבנות בחייו. אבל הייתה לו אמונה חזקה ביעד הסופי, ואת האמונה הזאת הוא ביטא בדיבורים של ספר התהלים, והוא זה שהגיע ויגיע.

מלך הוא לא מי שיש לו עובדות, אלא אותו אחד שיכול באמת לדבר דיבורים שמקושרים לתכלית אמיתית. איך עושים את זה? על כך נלמד בעז"ה בפרק הבא. ■

הדיבור מבטא את כח הדילוג, כי בדיבור יש אפשרות לתאר משהו שעוד לא קרה, כאילו זה קרה. בעומק יותר, כל צורת הדיבור בנויה בצורה של הפיכת הסדר. כי כשאדם מוציא מילה מפיו, הוא מוציא אותה לפי סדר האותיות של המילה, למרות שבעצם הבנת המילה יכולה להתחיל רק מסופה. כשאתה מתחיל את המילה, יש מתח באויר ולא יודעים מה אתה עומד לומר. וזה אומר שההתחלה היא מהמקום הכי גבוה, ולאט לאט היא יורדת ומתבהרת.

זאת בשונה מכח העשייה. כשאדם עושה משהו, הוא מתחיל מהסוף, מהפרטים. הוא צריך להשיג אבנים, מלט ועובדי בניה, ואז הוא צומח מלמטה למעלה עד שנשלם הבניין. אבל בדיבור מתחילים דווקא מהחלק הכי גבוה ואז יורדים לפרטים. וזה רמוז בשם 'הוי"ה' כסדר. הסדר מלמטה למעלה אמור להיות שמתחילים מהאות האחרונה, שהיא ה' שרומזת על העולם התחתון ואז עולים למעלה לעולמות העליונים יותר, אבל כשאומרים אותו כסדר, מתחילים מלמעלה ואז יורדים למטה.

מלכות - מהסוף להתחלה

כך גם פועלת מלכות והנהגה. כאשר מישור רוצה שימליכו אותו - הוא מוכרח לדבר על החזון ועל היעד, להיכן הוא חולם להגיע ולהוביל את המדינה. הדיבור הזה הוא מופרך לגמרי לפי המציאות הקיימת, שמתנהגת כרגע בשונה ואפילו בהיפך מהחזון האדיר הזה. אבל אם הוא ידבר על המציאות, אין לו סיכוי להמליך את עצמו, רק אם הוא ידלג לכותרות שיופיעו בסוף הקדנציה שלו, הוא יכול להיבחר למלך, ואז להתחיל את השלבים לפי סדר.

ולכן מלוכה קשורה מאד לכח הדיבור. מי שיש לו המון כישורים אבל לא יכול לדבר, לא יכול להיות מנהיג. כי היכולת להנהיג קשורה ליכולת הדילוג, שמתבטאת בכח הדיבור. 'דיבור' הוא לשון הנהגה, כמו שאמרו חז"ל 'דבר אחד לדור' (ליקוטי מוהר"ן ד), ולכן יכולים לזהות בקולו של אדם את כח המלכות שלו. וכששואל שמע את קולו של דוד, הוא זיהה שהוא עומד למלוך.